

Riktlinjer för betygsnämndens sammansättning

Det regelverk som finns vid Tekniska fakulteten, LiU, rörande betygsnämndens sammansättning innebär i korthet att betygsnämnden skall bestå av tre eller möjligen fem ledamöter. Dessa skall normalt vara minst docentkompetenta. Vid Tekniska fakulteten utser vi även en reserv som vid särskilda omständigheter kan gå in och ersätta en ordinarie ledamot. Minst en ledamot ska vara hämtad utanför LiU och, om inte särskilda skäl föreligger, ha sin verksamhet vid ett annat lärosäte. En majoritet av ledamöterna ska, om inte särskilda skäl föreligger, komma från annan institution än respondenten. Det som föreskrivs ovan ska även gälla om en reserv måste gå in och ersätta en ordinarie ledamot. Jämställdhetsaspekten bör alltid beaktas vid betygsnämndens sammansättning.

Detta policydokument fastställer allmänna principer som bör beaktas vid sammansättningen av betygsnämnd vid Tekniska fakulteten. Dokumentet är inget formellt regelverk utan en sammanfattande tolkning av de intentioner som ligger bakom högskoleförordning och lokala föreskrifter. Dokumentet kan tjäna som vägledning vid förslag om, och utseende av, betygsnämnd.

Docentkompetens

Ledamöterna i betygsnämnden förväntas i normalfallet ha kompetens och erfarenhet av att handleda doktorander vilket innebär att ledamoten – såvida inte särskilda skäl föreligger – skall vara minst docent eller ha motsvarande kompetens. Exempel på särskilda skäl kan vara att en person bedöms ha speciella erfarenheter eller kompetenser som är väsentliga för nämndens bedömning; exempelvis industriell erfarenhet, eller sådana sakkunskaper som är svåra att hitta bland docentkompetenta kandidater. En sådan person skall dock alltid vara disputerad.

Ledamot från egen fakultet

Det finns inget formellt krav att utse ledamot från egen fakulteten, men det är i allmänhet lämpligt att utse en sådan ledamot, eftersom ledamoten är bekant med lokala rutiner och det lokala regelverket.

Ledamot från egen institution

I många fall utses en ledamot från samma institution som respondenten, eftersom en sådan ledamot i allmänhet är väl insatt i ämnet. Samtidigt är det viktigt att beakta att det inte föreligger jävsförhållanden, dvs att det undviks att det uppstår någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet till ledamots opartiskhet i ärendet. Ytterst handlar ovanstående om lärosätets, handledarens, betygsnämndsledamotens och respondentens trovärdighet och legitimitet. Även om jäv kanske inte föreligger i Förvaltningslagens mening, är det olyckligt – inte minst för respondenten – om fokus hamnar på ledamöters eventuella opartiskhet istället för respondentens arbete. För att inte äventyra nämndens trovärdighet och legitimitet, bör stor försiktighet iaktas när man föreslår betygsnämndsledamot från samma institution och man bör i normala fall undvika att välja ledamot från samma avdelning som handledaren och respondenten.

Jävssituation

Betygsnämndens beslut är att jämställa med myndighetsutövning vilket formellt innebär att betygsnämnden är underställd samma regelverk som t.ex. examinator. Det innebär bland annat att ledamot i betygsnämnd kan ställas till ansvar om man " uppsåtligt eller av oaktsamhet vid myndighetsutövning genom handling eller underlåtenhet åsidosätter vad som gäller för uppgiften". Ledamot omfattas också av Förvaltningslagens regler om jäv. Av de fem jävssituationer som anges är det i första hand följande två som är relevanta för betygsnämnds- ledamot:

Sakägar-, intresse- och släktskapsjäv: Uppstår om beslutet angår personen själv, dennes make, förälder, barn, syskon eller någon annan närstående; samt om ärendets utgång kan medföra synnerlig nytta eller skada för personen själv eller någon närstående till denne.

Grannlagenhets- eller delikatessjäv: Uppstår om det i övrigt finns någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet till ledamots opartiskhet i ärendet. Att exakt definiera när delikatessjäv föreligger är nästan omöjligt; det svenska forskarsamhället är relativt begränsat och drar man jävsproblematiken till sin spets blir det nästan omöjligt att sätta samman en helt opartisk betygsnämnd. Fall då jäv får anses föreligga är till exempel

- Då ledamot samförfattat artikel med den forskarstuderande (även om artikeln inte ingår i avhandlingen).
- Då ledamot någon gång aktivt deltagit i handledningen av den forskarstuderande.
- Då ledamoten står i beroendeställning eller tacksamhetsskuld till handledarna eller den forskarstuderande, t.ex. finansieras till del av huvud- och/eller bihandledaren eller har ett nära samarbete med någon av handledarna. Det kan t.ex. diskuteras om det är lämpligt att en ledamot samförfattat artiklar med huvud- och/eller bihandledaren under senare år.

Även om opponenter inte deltar i betygsnämndens beslut, så har opponenterens agerande stor påverkan på betygsnämndens slutsats och ovanstående överväganden kring kompetens och jäv bör därför tas i beaktande även vid utseende av opponenter.